

Sånglärkans häckning

Sånglärkan förekommer över i stort sett hela det uppodlade Sverige, men den har gått kraftigt tillbaka de senaste 40–50 åren. Samtidigt med en generell minskning har den försvunnit från mer marginella marker, inte minst när det gäller tidigare odlingsbygder i Götalands och Svealands skogstrakter.

Beroende på vilket år man utgår från, handlar det om att mellan hälften och två tredjedelar av 1970-talets bestånd försvunnit. Sånglärkan är ändå fortfarande en talrik art, och det svenska beståndet uppskattas till cirka 800 000 par (Wirdheim & Green 2022). Sånglärkan var upptagen på den svenska rödlistan så sent som 2015, men sedan tillbakagången avtagit och beståndet stabiliserats, betraktas den nu som "Livskraftig" (SLU, Artdatabanken 2020).

Sånglärkan anländer tidigt, men häckningen inleds normalt inte förrän i månadsskiftet april/maj i sydligaste Sverige, och senare ju längre norrut vi kommer. Anledningen till den förhållandevis sena häckningsstarten är att boet göms i en tuva, och gräset måste ha nått en viss nivå innan lärxonan känner sig någorlunda säker. Trots detta rövas en ganska stor andel av de tidiga bona av olika rovdjur, bland annat räv och kråka. När detta sker, gör lärxonan ett nytt försök på annan plats i närheten. Även om den första häckningen lyckas, är det inte ovanligt i Götaland och delar av Svealand med en andra kull.

Tidpunkten för häckningsstarten varierar med vårens utveckling. Under de allra senaste åren har vi haft ett par vårar med förhållandevis låga temperaturer, en hel del blåst och även nederbörd. I årsrapporten från Svensk Fågeltaxering (Green, Haas & Lindström 2022) beskrivs vädret i Sverige våren 2021 bland annat på följande vis: "Maj blev kyligare och mycket blötare än normalt, tyvärr inte ovanligt för de senaste åren."

De första flygfärdiga sånglärkungarna ses normalt i sydligaste Sverige kring månadsskiftet maj/juni. Ruvningstiden är runt 11 dagar, och ruvningen inleds först när alla äggen lagts. Efter kläckning dröjer det närmare 20 dagar innan ungarna är flygfärdiga (Cramp et al. 1988). Som redan nämnts, inleds häckningen senare längre norrut, i östra Svealand normalt först runt mitten av maj eller något senare. Detta innebär att de flesta ungarna inte är självständiga förrän under senare delen av juni månad – under kalla vårar först mot slutet av juni.

Med detta som bakgrund, bör det i Stockholmstrakten inte slås något gräs på ytor som inte primärt används för mjölkproduktion förrän tidigast i början av juli månad. Denna begränsning borde vara en självklarhet på marker som hör till nationalstadsparken.

Halmstad 27 juni 2022

Anders Wirdheim

Ansvarig för BirdLife Sveriges årsbok "Fågelåret" liksom för statusrapporterna "Sveriges fåglar" 2018–2021.

Källor

Cram et al. 1988. *Birds of the Western Palearctic*, vol. 5. Oxford.

Green, M., Hass, F. & Lindström, Å. 2022. *Övervakning av fåglarnas populationsutveckling, Årsrapport för 2021*.

SLU, Artdatabanken, 2020. *Rödlistade arter i Sverige 2020*.

Wirdheim, A. & Green, M. 2022. *Sveriges fåglar 2021*.